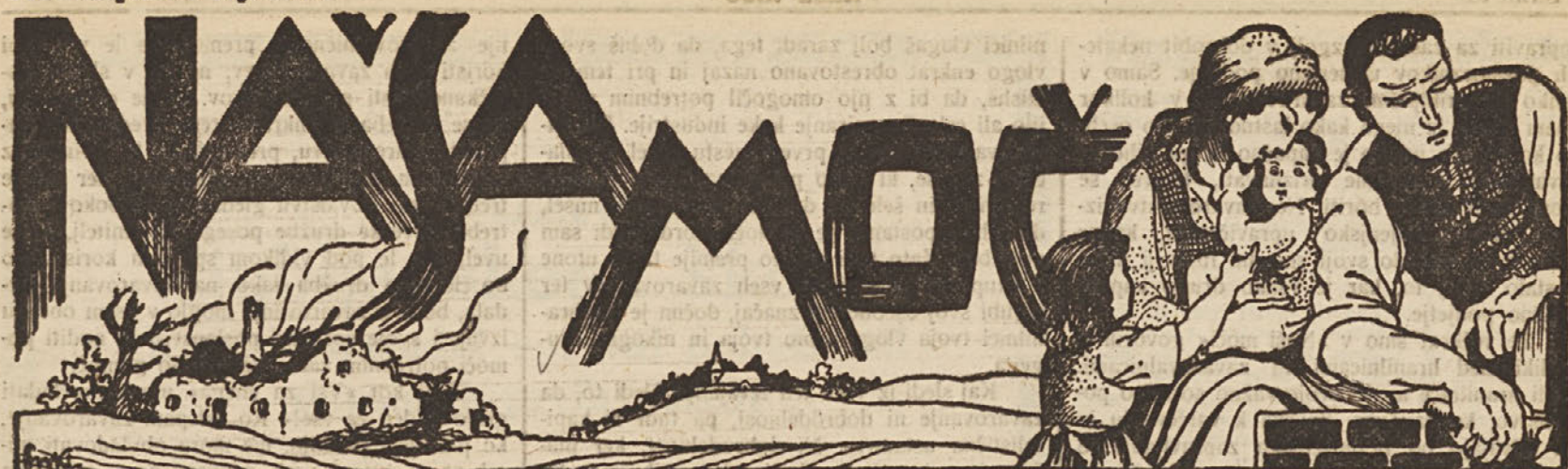

MESEČNIK ZA ČLANE VZAJEMNE ZAVAROVALNICE V LJUBLJANI

Izhaja dvanajstkrat na leto. — Celoletna naročnina za člane Vzajemne zavarovalnice 0-40 Lit, za vse ostale 6 Lit.

Izdaja: Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva c. 19. Telefoni: 30-21, 30-22, 30-23, 30-24.

LETNIK VI.

DECEMBER 1941-XX

ŠTEV. 12

Usi za enega . . .

Temeljna in obenem najpomembnejša misel zavarovanja je: Pomoč v primeru škode. Ta svoj vzvišeni namen dosega zavarovanje na ta način, da na gotovih mestih (t. j. pri zavarovalnicah) od s posebnimi pogodbami na zavarovanje vezanih fizičnih ali pravnih oseb zbira za pomoči potrebne posebne prispevke, imenovane premije. Čeprav se vrši vse poslovanje zavarovalnice na podlagi točnih računskih predpostavk in pod strogim nadzorstvom oblasti, vendar se moti, kdor meni, da je zavarovalnica le običajna denarna ustanova, ki jo vodi mrzel trgovski in računarski duh.

Ne, zavarovanje izhaja iz plemenitih moralnih in socialnih osnov ter mu je državna zakonodaja, izsledki računske znanosti in pošten trgovski način poslovanja le zunanji okvir, ki pa je ves prepojen s posebnim socialnim poslanstvom zavarovanja. To poslanstvo zavarovanja je kratko izraženo v geslu: Eden za vse, vsi za enega.

Na ta posebni in le zdravemu zavarovanju svojski značaj zavarovalstva kaj radi pozabljajo tisti, ki so zavarovanja potrebni, pa čisto tudi tisti, ki zavarovanje upravljajo. Prvi se zavarovanja ogibljejo kot nečesa nepotrebnega ali celo škodljivega, drugi zavarovanju škodujejo, ko njega socialno poslanstvo zapostavljajo čisto trgovskemu načelu čim večjega dobička. Eni kot drugi delajo socialno škodljivo. Prvi zavirajo rast zavarovalstva, ki dosega svoj namen tem bolj, čim večji krog zavarovancev veže, drugi izprevračajo zavarovalstvu njegovo bistveno potezo, ki je v tem, da mora stati v vsem le v službi pomoči potrebnih. Oglejmo si pravo poslanstvo zavarovanja pobliže!

Siromaštva in pomanjkanja je zlasti v današnjih časih vsepovsod dovolj. Eni gledajo nanj z očmi svetopisemskega bogatina ter jim je trpljenje bližnjika nekaj nerazumljivega, drugi pa s trpečim bližnjikom sotrpajo in mu skušajo lajšati bol z dobrodelnostjo. Zbirajo sredstva pri tistih, ki jih lahko pogrešijo, in jih nudijo potrebnim. Čim bolj jim to plemenito delo uspe, tem več gorja in bede lahko omilijo. Čim več ljudi v dobrodelne

namene daruje, tem učinkovitejše lahko dobrodelnost pomaga tako po količini potrebe kot po številu potrebnih. Vendar je v dobrodelnosti vse prostovoljno in prispevki so odvisni le od dobre volje darovalca ter od spretnosti nabiralca. Lahko se zgodi, da je v nekem primeru potreba pomoči silno velika, število darovalcev in količina nabranih sredstev pa le majhna. V takem primeru bo tudi pomoč majhna, morda čisto neučinkovita.

Zgodi se, da posestniku zgorijo vsa poslopja, v katera je dotlej vlagal vse razpoložljive denarje. Požar mu spremeni gospodarski uspeh dolgih let in dolgotrajnega napornega dela v ničvreden pepel. Nesreča je velika, pomoč nujna. Dobri sosede začno zanj zbirati. Toda teh sosedov je razmeroma malo in tudi nimajo kaj prida pod palcem. Ob vsej dobri volji spravijo skupaj le za prvo silo, da pogorele družina vsaj nekoliko lažje prenaša nesrečo. Po požaru nastala škoda niti zdaleč ni bila poravnana. Čeprav bi se sosede držali načela »Vsi za enega, eden za vse«, bi vendar tudi v tem primeru, da pogorelcu od svojega premoženja odstopijo toliko, kolikor potrebuje za popolno kritje nastale škode, bil končni učinek malo zadovoljiv; morali bi namreč toliko svojega odstopiti, da bi bilo občutno prizadeto njih lastno premoženje.

Zavarovalnica pa pomaga pogorelcu v polni meri in ne da bi istočasno občutno obremenjevala druge. Ona namreč organizira v zavarovanju proti požaru veliko in že kar ogromno število zavarovancev. Vsakteri teh zavarovancev se zaveže plačevati stalno vsako leto čisto določen prispevek na korist te skupnosti. Ker je število zavarovancev veliko, so lahko ti prispevki razmeroma nizki. Poleg tega so v takem velikem številu zavarovani predmeti, ki sicer tudi lahko pogorijo, pa jim more požarna nesreča storiti le manjšo škodo, ali pa je celo njih zgorenje iz drugih razlogov vsaj manj verjetno. Na primer: Iz trdne snovi zidane in z negorljivimi snovmi pokrite stavbe, bližina dobro organiziranega gasilstva, razne varnostne naprave proti požaru, nadpovprečna pazljivost gospodarja glede požara itd. Predvsem tudi iz teh razlogov lahko zavarovalnice po-

stavljajo razmeroma nizke vsote kot premijo, ki jo je dolžan zavarovanec plačati.

Že iz tega je razvidno, da lahko zavarovalnica svoje socialno poslanstvo tem bolj vrši, čim več najrazličnejših požarni nevarnosti kakor koli izpostavljenih predmetov (poslopij in premičnin) je pri njej zavarovanih. Razvidno je pa tudi, da takega poslanstva ne more v polni meri vršiti, če ni v ljudeh samih globokega prepričanja, da bo moglo biti delovanje zavarovalstva tem bolj socialno, čim bolj se ga bodo ljudje oklepali.

Tu pa naleti zavarovalstvo na tisto temeljno napako človeka, ki ji pravimo — sebičnost. Dočim gleda zavarovalnica vse zavarovance kot eno samo celoto, vidi zavarovanec pri sklepanju zavarovanja izključno le svojo osebno korist. Zato išče gospodar najrazličnejše razloge proti zavarovanju, kot so: Meni ne more pogoreti, ker je vse zidano in z opeko krito; imam dovolj denarja, da si škodo sam povrnem in ne potrebujem pomoči zavarovalnice; zavarujem se že, a le toliko, da me boste pustili v miru, a za polno vrednost se ne bom. Pravilno bi pa moral vsak gospodar govoriti takole: Res je, da sem premožen, res je, da so moja poslopja in da so moje premičnine pred požarom razmeroma varne, toda moja socialna dolžnost je, da svojemu gospodarstvu primerno prispevam za skupnost, katera je zmožna učinkovito pomagati tam, kjer postane požarna nesreča neizogibna.

S primero bi to misel takole izrazili: Če te pride zaupnik dobredelnega društva prosit, da prispevaš za siromake, vendar ne misliš, da boš iz prispevkov v prvi vrsti ti sam podpiran, čeprav ni izključeno, da boš še kdaj v življenju take podpore potreben. Ne, ti daš zato, da se omili beda in niti ne vprašaš, komu bo prišel tvoj prispevek v prid. Ti veš, da beda obstaja, in se zavedaš, da si od svojega dolžan dati, da dobijo tisti, ki nimajo. — Podobno bi moral misliti vsak gospodar, ko gre za zavarovanje. Ne jaz, temveč skupnost, celota, čeprav bi lahko postal po nesrečnem naključju prav jaz prvi deležen socialnih učinkov te skupnosti!

Kakor je sebičnost mati mnogoterih gorja v človeški družbi, tako je ona tudi tista, ki zavarovanju najbolj jemlje ugled, ko mu odreka pravo splošno koristno poslanstvo in ga hoče

napraviti za zasebno, zgolj v dobrobit nekaterih posameznikov usmerjeno podjetje. Samo v toliko se priključim zavarovalstvu, v kolikor upam doseči iz njega kako lastno ali celo osebno korist. To načelo je napačno in ga nihče v zavarovalstvu ne sme priznavati, temveč se mora proti njemu boriti. Ne, zavarovalstvo izgubi svojo življenjsko upravičenost, kakor hitro bi se odreklo svoji socialni funkciji in bi postalo zgolj to, kar je vsako drugo kapitalistično podjetje.

Ze večkrat smo v »Naši moči« govorili o razliki med hranilnicami in zavarovalnicami. Tudi hranilnice imajo svoje važno socialno poslanstvo, ko navajajo človeka k varčevanju in ga odvajajo od nesmiselnega zapravljanja. S kopičenjem vlog omogočajo potom posojil pomoč onim, ki so je potrebni, pa tudi omogočajo mnoga dela, ki bi jih posameznik ne zmozel (n. pr. financiranje industrije). Vendar pri hra-

nilnici vlogaš bolj zaradi tega, da dobiš svojo vlogo enkrat obrestovano nazaj in pri tem ne misliš, da bi z njo omogočil potrebnim posojilo ali celo financiranje kake industrije. Pri zavarovalnici je pa na prvem mestu misel, da plačuješ za vse, ki bodo potrebovali pomoč zavarovalnice, in šele na drugem mestu tudi misel, da lahko postaneš te pomoči morda tudi sam potreben. Zato tudi plačilo premije takoj utone v skupnem premoženju vseh zavarovancev ter izgubi svoj osebnostni značaj, dočim je pri hranilnici tvoja vloga samo tvoja in nikogar drugega.

Kaj sledi iz vseh teh izvajanj? Sledi to, da zavarovanje ni dobrodelnost, pa tudi ni kapitalistična ustanova. Ni dobrodelnost, ker plačevanje prispevkov odvisi od pravih pogodb, za katero se sicer svobodno odločiš, pa jo — enkrat podpisano — moraš izpolnjevati; ni pa tudi kapitalistično podjetje, ker stoji upravlja-

nje zavarovalničnega premoženja le v službi koristi vseh zavarovancev, ne pa v službi dobičkanosti posameznikov. In še dalje sledi, da se je treba že enkrat otresti predsodkov na pram zavarovalstvu, predsodkov, ki izvirajo iz sebične in kapitalistične miselnosti, ter da je treba v zavarovalstvu gledati le globoko v potrebe človeške družbe posegajoči činitelj, ki se uveljavlja le pod vidikom splošnih koristi. Ko bo človeška družba tako na zavarovanje gledala, bo šele zavarovanje moglo v vsem obsegu izvajati svoje socialno poslanstvo in nuditi pomoči potrebnim zares učinkovito pomoč.

Bolj kot »Vsi za enega« mora prevladati geslo »Eden za vse!« Ko sklepam zavarovanje, ko plačujem premijo, me mora obvladovati misel na skupnost vseh zavarovancev, misel na nesrečo, ki morda prav tisti hip udarja po mnogih bližnjih, ki pa bo omiljena tudi po mojem zavarovanju in moji premiji. Ip.

Prof. Maks Wraber, Ljubljana:

Zdravje in moč iz rastlin

Zima je zavladaa v naravi in čas nabiranja zdravilnih rastlin je minil. Gospodinj, ki je od prve pomladi dalje pridno nabirala zdravilna zelišča in jih skrbno spravljala, se ni treba bati dolgih zimskih mesecev, ko bolezen tako rada potrka na vrata. Skrbna gospodinja ne skrbi samo za zimsko zalogo živil, marveč misli prav tako tudi na domačo lekarno, ki naj bo vedno založena z najpotrebnejšimi domačimi zdravili, saj je skrb za zdravje družine prav tako važna, kakor skrb za zadostno zalogo živeža.

Pri pospravljanju vrtnih pridelkov so gospodinj prav skrbno spravile v shrambe česen in čebule. Ni si mogoče misliti zimske zaloge brez teh dveh čislanih varovalcev našega zdravja, saj skoro ni mogoče napraviti preprostega obeda brez česna ali čebule. — Kam spadata prav za prav česen in čebula, v zalogo živil ali zdravil? Marsikatero gospodinj bi spravilo to vprašanje v zadrego, a pri sebi bi najbrže mislila, da k obema zalogama in njena misel bi bila pravilna. Uporabljata se največ kot izdatna, močna začimba v svežem, kuhanem, praženem ali pečenem stanju, istočasno pa opravljata tudi važno zdravilno službo. Po nekaterih krajih (n. pr. v Bosni) jedo skromni ljudje česen in zlasti čebulo svežo s kruhom kakor jabolka; tem sta torej istočasno hrana (živilo), začimba (poživilo) in zdravilo.

Čebula in česen že od pamtiveka uživata čast in spoštovanje v prehrani in zdravilstvu. O njih govore že stare indijske zdravilne knjige, omenja ju celo judovsko sveto pismo (talmud), splošno znana sta bila Grkom in Rimljanom, stari Egiptčanom pa sta bila glavna jed in važno zdravilo; pri Egiptčanah so se tudi Izraelci navadili česnovne in čebulne hrane in se jim je hudo tožilo po njej, ko so zapustili egiptčansko deželo. — Čebula in česen sta že od nekdaj veljala za rastlini s čudovito močjo in so ju zato že starodavni poganjski žreči (duhovniki) uporabljali v svojem bogoslužju kot sveti rastlini. Med preprostim ljudstvom se je še do danes ohranilo nekaj tega poganjskega verovanja, saj se okrog čebule in česna še vedno spleta precej vraž in praznovanja. Resnica pa je ta, da sta obe rastlini veleslužni čuvarici našega zdravja ter uživata med preprostim ljudstvom še vedno nezmanjšan sloves, njuno veliko zaslugu za ohranjanje človeškega zdravja pa priznavajo tudi zdravniški krogi. Med tako imenovanimi boljšimi ljudmi sta prišli obe rastlini na slab glas zaradi močnega, ostrega okusa in neprijetnega duha, ki ga razširjata po zaužitju; vključ temu tudi boljše kuhinje ne morejo pogrešati čebule in česna in ju v tej ali oni obliki kaj rade vlihotaplajo v razne jedi, čisto celo v večjih količinah, nego bi se spodobilo... V novejšem času, ko imamo tudi že proti zoprnim in škodljivim plinom primerna obrambna sredstva, začenja veljavna česna in čebule tudi med boljšimi ljudmi in v uradnih zdravniških krogih močno naraščati. Lekarne prodajajo zdravilne česnovne in čebulne snovi v obliki praškov, kroglic, tablet, ki so brez zoprne-

ga vonja in okusa. Komur se upira česnov in čebulin naravni duh in okus ter mu povzroča morda nevšečnosti, pa si lekarniških izdelkov ne more ali noči kupiti, naj po jedi, ki je bila začinjena s česnom ali čebulo, žveči listič svežega peteršilja, pa bosta izginila iz ust zoprni vonj in okus. — Kako naj napravi gospodinja svežo solato iz kakršne koli zelenjave brez česna in čebule, kako pripravi dobro prežganje, okusno juho in omako, kako speče pečenko, kako mesar izdela krvavice in klobase in tovarne razna konzervirana živila brez uporabe teh dveh čislanih rastlin? Skoro vsa jedila se kuhajo in cvro in peko ali kakor koli že pripravljajo s čebulo in česnom. In kako radi uživamo čebulno in česnovno solato z oljem in jesihom!

Neovrgljivo dokazana in skozi rodove izpričana je resnica, da sta česen in čebula neizprosna sovražnika preštevanih in prerezanih zajedalskih škodljivcev človeškega črevesja, prava črevesna policija. Nepogrešljiva sta zlasti ljudem v toplejšem podnebnju in takim, ki uživajo mnogo mesne hrane, kakršna pospešuje razvoj črevesnih zajedalcev (glit, trihin, trakulj, predrobni bakterij).

Česen in čebula si nista le po rodu brat in sestra, marveč sta tudi po svojih zdravilnih in drugih lastnostih najbližja sorodnika, ki do gotove mere lahko drug drugega popolnoma nadomeščata.

Česen (*Allium sativum*), imenovan tudi česnik, česnek ali česnjak, je doma v širnih srednjeazijskih planjavah in stepah, od koder se je kot kulturna rastlina razširil po vsem svetu in je poznan v vseh kmečkih in gosposkih vrtovih. V vzhodnih deželah je bila že od prastarih časov razširjena njegova raba v poganskem bogoslužju in v ljudskem zdravilstvu ter se je kaj zgodaj razširila preko Male Azije tudi po južnih, zapadnih in severnih pokrajinah. — Česen je tako vsepobno znana rastlina, da bi bil vsak njen opis odveč. Vsa rastlina, posebno pa iz debelih strokov (čebulčkov) sestavljena čebula vsebuje razne zdravilne snovi, osnova vse njene zdravilne moči pa je hlapljivo in močno dišeče česnovno olje.

Česen vpliva, v kakršni koli obliki se uporablja, najbolj na prebavila: preprečuje razvoj škodljivih bakterijskih zajedalcev, preganja gliste in trakulje, ureja prebavo, pospešuje čiščenje in iztrebljanje, vzbuja tek, oblažuje drisko in zaprtost, lajša zavijanje in napenjanje, zdravi razna obolenja prebavil, žene na vodo; razen tega pospešuje krvni obtok, čisti kri, zmanjšuje krvni pritisk in preprečuje poapnenje žil (zelo razširjeno zdravilo proti poapnenju žil ali arteriosklerozi je v žganju namočen in na soncu prekuhani česen); pomaga tudi proti kašlju, bronhialnemu katarju in celo pri naduhi; uporablja se uspešno zoper kožne bolezni. — Česen se uživa največ svež v strokih, zrezan, sesekljan, zmečkan, pa tudi pečen, pražen ali kuhan; uživa se sam ali s kruhom ali kot začimba pomešan med hrano. Uporabljamo ga tudi v obliki soka in sirupa, ki

se jemljeta sama, z mlekom ali kakšno drugo pijačo. Proti glistam, ščipanju, zavijanju in vsakršnim bolečinam v trebuhu smo otroci radi pekli česnovne stroke na štedilniku in jih jedli kar moči vroče, pa nam je koj odleglo. — Česen priporočajo tudi kot razkuževalno sredstvo pred nalezljivimi boleznimi ter kot sredstvo za pomirjenje in izčiščenje prebavil, zlasti pri duševnih delavcih, ki imajo s prebavo in prebavili pogosto velike težave.

Prav tako znana kakor česen je čebula (*Allium cepa*), ki je doma v zapadni Aziji (Perzija, Beludžistan) in se je od tam razširila po vsem svetu. Njena raba kot hrana in začimba je skoraj še bolj razširjena. Ima približno iste zdravilne lastnosti kakor česen in se tudi uporablja v enake ali podobne namene in potrebe. — Čebula, kuhana z medom ali s sladkorjem, zdravi hripavost, kašelj in vnetja v vratu. Zmečkana (v obliki kaše ali soka) služi kot uspešno sredstvo zoper kožne izpuščaje, otekline, vnete žleze, opekline, revmatizem; enako se uporablja tudi pražena ali opečena čebula.

V enake ali podobne prehranjevalne začimbe ali zdravilne namene se uporabljajo tudi drugi česnovi ali čebulni bratje in sestre, ki pa so mnogo manj znani in razširjeni. Posebno drobnjak (*Allium schoenoprasum*), bolj znan iz kmečkih vrtov, je priporočljiv v kuhinji kot začimba za raznovrstne solate, juhe, jajčna in druga jedila; ima isti učinek kakor česen ali čebula, nima pa tako ostrega duha in okusa, zato tudi v sodobni prehrani vedno bolj pridobiva na veljavi; vsebuje za zdravje mnogo dragocenih snovi. — Por (*Allium porrum*) ali porjak je našim kuharicam zelo znana zelenjava, ki daje okusne zelenjadne juhe in se njegova raba vedno bolj širi. — Šalotka (*Allium ascalonicum*) ima prav drobne čebulice in nadomešča v kuhinji debelejšo sestro čebulo. — Čemaž (*Allium ursinum*) je divji brat prejšnjih in ima mnogo zdravilnih in hranilnih lastnosti, ki smo jih opisali že v aprilski številki letošnjega letnika »Naše moči«.

Nevarna primerjava. Tonček: »Stric, sosedom Tine mi je rekel, da sem vam čisto podoben.« — Stric: »In kaj si ti dejal na to?« — Tonček: »Nič! Tine je namreč močnejši od mene.«

Bila je ugodna prilika. Stala sta pred sodnikom. On je majhen in slaboten, ona močna in velika. Sodnik ju pazljivo ogleduje, zmaže z glavo, pa pravi: »Kako pa je nanoslo, da ste svojo ženo udarili?« — On: »Hm, da, brrr, takole je bilo. Ona obrnjena proč od mene, mella pri roki, vrata za menoj na stečaj odprta. Takšne prilike ne bo kmalu, sem pomislil in zamahnil.«

Razlika. Fortunat: »Moji ženi se je nocoj sanjalo, da je poročena z milijonarjem.« — Evzebij: »Hm, ti imaš še srečo, a jaz sem revež: moja žena namreč podnevi misli tako.«

Pred sodnikom. Floridor se hoče ločiti od svoje žene. Sodnik: »Povejte čisto odkrito, kako je prišlo do sporov med vami in vašo ženo!« — Floridor: »Moram priznati, da je bila žena dobra vse do tlej, dokler ni šla nekoč k svoji mami in se vrnila z novimi navodili, kako naj ravna z menoj.«

Poziv ljublanskega škofa k veliki narodni spravi pobožnosti deveterih prvih petkov

V ljubezni presvetega Srca Jezusovega vabim vse vernike k posebni pobožnosti deveterih prvih petkov z začetkom v letošnjem decembru (prvi petek je 5. decembra).

Mnogi so to pobožnost že opravili, morda že večkrat. Saj je obljuba Jezusova, ki jo je dal sveti Marjeti Mariji, znana in je nagnila marsikoga, da je žrtvoval čas in trud ter devet prvih petkov za povrstjo dobro pripravljen sprejel zadostilno sveto obhajilo.

Da Vas vabim še enkrat, da istočasno skupaj obhajamo to pobožnost, so vzrok strašne stiske sedanosti, ko ne trpimo samo mi, ampak vsi narodi Evrope. Ponižno moramo priznati, da je Evropa veliko grešila in bila v mnogočem laži-krščanska, sto in stoletja je zametavala velikanske milosti Kristusove in tako si je sama spletla bič, ki jo zdaj tepe. Usmiljenje božje in s tem konec hudih preizkušenj upamo doseči, če od svoje strani skušamo Bogu nuditi odkritosrčno zadoščenje za vse grehe in žalitve sveta in sicer tako, kakor to želi presv. Srce Jezusovo.

Poleg osebnega namena, ki ga bo vsak zase naredil, imejmo vsi skupno ta namen: Tebi, presveto Srce Jezusovo, darujemo to pobožnost prvih petkov v zadoščenje tistih grehov, zaradi katerih je Evropo in nas zadela sedanja težka preizkušnja in te prisrčno prosimo, skrajšaj dneve preizkušnje, reši nas vsega hudega in daj nam kmalu svoj mir!

Vsa podrobna navodila boste dobili od svojih dušnih pastirjev. Prosim Vas, udeležujte se te pobožnosti, kolikor le mogoče mnogoštevilno in z neomejenim zaupanjem v presveto Srce Jezusovo.

Gregorij Rožman,
škof

Sledimo klicu ljubljanskega škofa!

Ves slovenski narod naj se združi ob tej pobožnosti v eno samo vrsto, ki bo zadoščala božjemu Srcu in klicala milost na slovensko ljudstvo.

Kmetje in delavci! Sredi napornega in težkega dela dvignite svoje roke k Bogu, pokažite mu žulje in iskreno prosite, da vam bodo radi vaše spokornosti in trpljenja prikrajšani dnevi preizkušnje.

Izobraženstvo in drugi sloji! Dvignite svoj um k božjemu Srcu, uklonite ga njegovi vsemogočnosti, da se nas usmili in nam vrne zopet svoj mir.

Napoleon o Kristusu

Francoski katoliški tednik »Semaine Catholique« priobčuje razgovor, ki ga je imel kratko pred svojo smrtjo Napoleon z generalom Bertrandom, ki mu je bil sledil v izgnanstvo na otoku Hleni. Sicer je bil ta pogovor že večkrat priobčen, široki javnosti pa je do danes kaj malo znan. Danes je posebno zanimiv, ker nam pričuje, kako je največji osvajalec, kar jih je imela Evropa, klonil pred krščanstvom, čigar zapovedi je v svoji politiki zanemarjal in večkrat kruto kršil. Največji vladar Evrope, ki je hotel zediniti človeštvo z mečem, je, potem ko so se njegove sanje razblinile v nič, spoznal, da more le ljubezen ustvariti enoto in bratovstvo človeštva. Moško je to priznal, ko je obenem z njegovimi orjaškimi načrti ugašalo tudi njegovo življenje. Malokateri politik in vojskovodja je izpovedal o Kristusu in njegovem nauku tako globoka spoznanja kakor Napoleon na svoji bolniški postelji v pogovoru z Bertrandom.

»General,« je dejal Napoleon, »nobeden tako ne pozna ljudi kakor jaz in zato vam rečem, da Kristus ni bil človek kakor mi. Le površni duhovci ga morejo primerjati z drugimi filozofi, označevalci vere in baheslovnimi bitji. Nobene podobnosti ni med Njim in njimi.« In dalje:

»Med Kristusovim naukom in drugimi verami ter nauki je neskončna razdalja.«

»Največji čudež je, da je Jezus zahteval od ljudi to, kar je na svetu najtežje doseči in česar ni dosegel nihče drugi, namreč, da bi Ga vsi ljubili in ljubili vse veke. Kristus zahteva zase sree in vsi dobri ljudje so mu ga darovali. Tako bitje je zame Bog.«

»Kristus je izpregovoril in od takrat se čutijo rodovi med seboj vezane z bolj globokimi vezmi, kakor so vezi krvi. On vžiga v človeku ljubezen, ki uniči vsako samoljubje in pred katero so vse druge ljubezni nič. Kako bi bilo sprico tega čudeža mogoče ne priznati, da je kaj takega zmožno samo božje bitje?«

»Cezar, Hanibal, Aleksander, Ludovik XIV. — kaj je ostalo od njih, kakor samo ime? Tudi o meni bodo govorili učitelji zgodovine, toda nihče ne bo čutil do mene ljubezni, kakor je ne čuti nihče do drugih vojskovodij in osvajalcev. In kakšno brezno, general Bertrand, je med tem, kar sem jaz hotel ustvariti, in med kraljestvom božjim, ki ga je oznanjal Kristus in ga tudi v resnici ustanovil tako, da ga ne bo mogel zrušiti nihče.«

Nato je nastal molk. Ko ni general nič odgovoril, je cesar vzkliknil: »General Bertrand, če vi ne razumete, da je Jezus Kristus Bog, sem se hudo zmotil, ko sem vas napravil za generala.«

Napoleon je bil moč; ko je videl, kako ničev je vse, kar ustvarja človek, naj bo še tako velik, se ni bal, da to prizna in se pred Bogom poniža.

F. S. Finžgar:

Gospod Hudournik

Poleg koledarja, ki nam je obljubljen, je letos Družba sv. Mohorja založila tudi najnovejšo delo mojstra slovenske besede F. S. Finžgarja pod naslovom »Gospod Hudournik«. Knjiga, ki je pisana v klenem Finžgarjevem jeziku, nam velikega pisatelja odkriva z neke nove strani. S prisrčnostjo, ki njegovo besedo približuje tudi najmlajšim, pa z življenjsko izkušnostjo, ki krepi odraslega, popisuje pisatelj svoje doživljaje z živalmi, predvsem s svojim psičkom Liskom. O knjigi je mogoče reči le, da je v teh neumnih časih kot žarek tihe sreče in tolažbe. Družbi sv. Mohorja smo lahko za darilo, ki nam ga je dala z »Gospodom Hudournikom«, iskreno hvaležni. Seveda pa ne sme biti ta hvaležnost le na jeziku, ne! Kupi knjigo, počasti z njo za božič svoje prijatelje ter razveseli z njo za Miklavža svoje otroke!

**Žene! Zavarovanje bodi tudi
Vaša skrb!**

Naše nagrade

Oktohrska križanka je mnogim napravila veliko skrbi. Prejeli smo kup rešitev, iz katerega smo pa komaj dobro četrtino mogli izročiti gospodu Zrebu. Vse druge rešitve so bile namreč napačne. Največ težav je reševalcem povzročal Kolomon pod vodoravno 99. Zaradi tega tudi niso mogli dobiti pravilne besede pod 88 navpično. — Izžrebani so pa bili za nagrade sledeči:

1. Cižman Ivan, vlakovodja drž. žel. v pok., Ljubljana, Milčinskega 47.
2. Tancig Branka, dijakinja, Ljubljana, Koroška ulica 12.
3. Melanšek Franeka, kuharica (pri g. Zalar Zalki), Ljubljana, Cesta 29. okt. štev. 10.
4. Štrukelj Milan, dijak VII. razreda, Borovnica 15.
5. Auser Jože, dijak IV. razr. mešč. šole, Novo mesto, Seidlova c. 2.
6. Žun Olga, Ljubljana VII, Videmska 5.
7. Korošec Jože, posestnik, Bočkov 2, p. Nova vas pri Rakeku.
8. Oblak Anton, Zlati rep št. 5, p. Ortnik.
9. Megla Janez, zasebni uradnik, Kočevje.
10. Kolar Božidar, dijak, Ljubljana, Ziljskega cesta 23.

Vsi navedeni dobijo do konca meseca novembra v dar po eno lepo slovensko knjigo.

Pravilna rešitev križanke se pa glasi:

Vodoravno: 1. sopeč. — 6. deoba. — 11. avtonomija. — 15. varžet. — 19. vrl. — 20. tlaka. — 21. mir. — 29. eta. — 23. tete. — 25. ajva. — 26. Sara. — 27. cmok. — 30. amo. — 32. Rus. — 33. šelak. — 35. ave. — 36. to. — 37. 11. — 38. ib. — 39. mekina. — 40. od. — 41. SS. — 43. Nina. — 46. belini (Bellini). — 47. vime. — 49. alon. — 50. kolera. — 52. Onan. — 53. Emden. — 56. tasa. — 57. Zorman. — 59. eror. — 60. Orest. — 62. riž. — 63. E-mol. — 65. vasi. — 66. vera. — 67. soba. — 68. sint. — 69. mi. — 70. t. j. — 71. ski. — 72. Homer. — 73. t. t. — 74. ki. — 76. Eva. — 79. KA. — 80. šakal. — 82. čer. — 83. Dane. — 86. lapor. — 88. Sora. — 89. ara. — 91. zibal. — 92. lineal. — 95. Moloh. — 98. Pag. — 99. Kolomon. — 100. aulee. — 102. kovač.

Navpično: 1. so. — 2. Ontario. — 3. poljub. — 4. Emavs. — 5. čika. — 6. da. — 8. ovirani. — 9. baraka. — 10. ar. — 11. avto. — 12. vre. — 13. t. l. — 14. ja. — 16. že. — 17. etc. — 18. tama. — 21. malina. — 23. tat. — 24. Emona. — 26. sekira. — 28. ovsen. — 29. kes. — 31. Flandrija. — 33. šelest. — 34. Novo mesto. — 37. Inomost. — 39. melasa. — 41. dinamit. — 44. llera. — 46. Boteri. — 48. Manon. — 51. nožar. — 55. Novska. — 57. zibel. — 59. eviva. — 61. Reka. — 62. romar. — 64. liker. — 67. sokol. — 69. med. — 72. Hapag. — 75. lra. — 77. Anam. — 80. Sabac. — 82. čoln. — 84. Ero. — 86. Lipe. — 87. vila. — 88. sao. — 90. al. — 92. lov. — 93. noč. — 94. em. — 96. os. — 97. hu. — 99. ko.

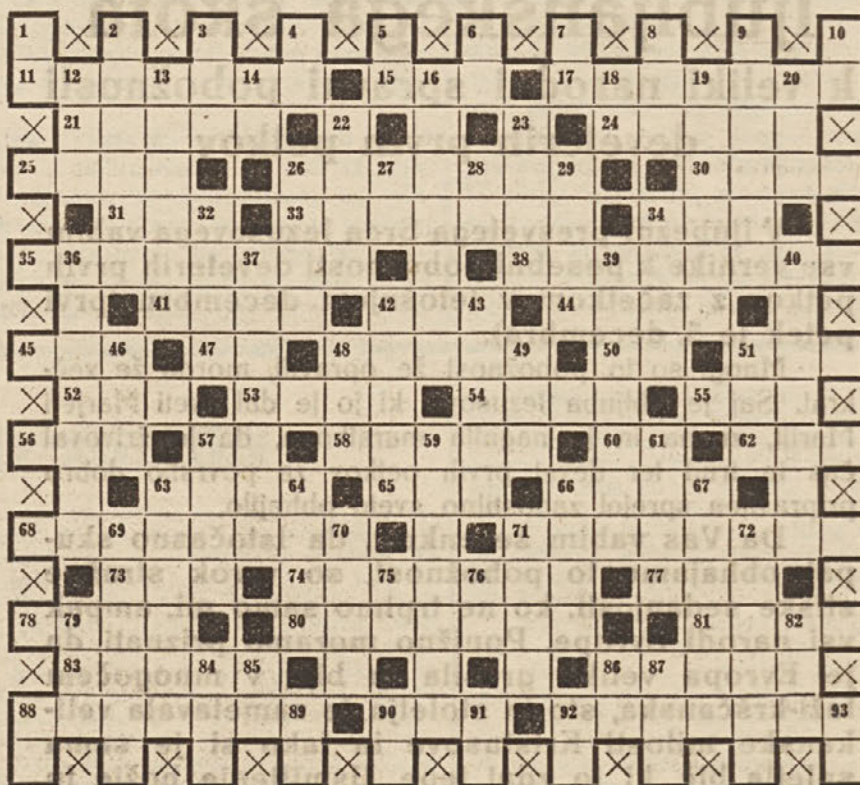
Obvezno posredovanje dela

Pokrajinski namestitveni urad v Ljubljani nas je naprosil za objavo sledečega opozorila:

»Vsi delodajalci se opozarjajo na določila naredbe o ureditvi povpraševanja in ponudbe dela, na podlagi katerih je uvedeno obvezno posredovanje dela za vse poklice samo potom namestitvenih uradov (borz dela). Namestitveni uradi odnošno oddelki se nahajajo na deželi pri vsakem občinskem uradu, na sedežih okrajnih glavarstev pa poslujejo okrajni namestitveni uradi kot podružnice pokrajinskega namestitvenega urada — Javne borze dela —, ki posluje v Delavskem domu v Ljubljani. Vsak delodajalec, ki želi zaposliti delavca ali nameščena (tudi hišno gospodinjske in kmečke posle), sme sprejeti istega samo s posredovanjem namestitvenega urada. Za neupoštevanje so v naredbi določene občutne kazni. Delodajalci se nadalje opozarjajo, da morajo prijaviti oddelku namestitvenega urada, na čigar območju obratujejo, v petih dneh ime in strokovno usposobljenost delavcev, ki so jih iz katerega koli vzroka odpustili in ki so iz katerega koli drugega razloga sami prenehali delati, vendar ta prijava ni obvezna, če gre za ustavitve dela, ki ne bi trajala več ko 15 dni.«

To je pa zato. Gospa: »Ako je tale plašč iz volne, kakor trdite, čemu pa nosi napis, da je iz bombaža?« — Trgovca: »Veste, to je pa zato, da molje premotimo.«

Radovednost pa taka. Mestni otroci so bili na deželi na počitnicah. Videli so, kako koklja vali piščeta. Pa pravi vzgojiteljica: »Poglejte, otroci, ali ni to čudovito, da pišče samo prileze iz jajca?« — Oglasi se mali Franček: »Mene pa bolj zanima, kako pride pišče v jajce.«

Vodoravno: 11. Bebast, zmešan (bolj domač izraz). — 15. Pozdravljeni (Po latinsko). — 17. Tujka za sončnik, ki se uporablja bolj v komičnem izražanju. — 21. Kakšen je človek, če ima samo eno oko? — 24. Vzhodnoazijska velesila (po nemško). — 25. Britanska provinca v Zadnji Indiji. — 26. Italijansko pogorje, ki sega od Nice do Mesine. — 30. Zatočišče (tujka). — 31. Tri enake črke, ki prednjačijo v abecedi. — 33. Zrtvovanje. — 34. Bajle (po vzhodnoštajersko). — 35. Tisti, ki se za nekaj potežuje (n. pr. za mesto poslanca). — 38. Stvariteljsko nadarjen. — 41. Prvi človek v zgodovini. — 42. Skarje ima in v kropu ga oblije rdečica. — 44. V vsej prirodi jo opazujemo in brez nje ni napredka, celo ne pravega življenja. — 45. Vsakdo ga ima. (Pripomba sestavljalca križanke: Menda ni večje slovenske križanke, v kateri ne bi bilo vedno ponavljajočih se besed. Zato odpustite tudi meni, če najdete v tej križanki več besed, ki so vam že kar priskutno znane. Boste pa tem lažje reševali.) — 47. Veznik (z apostrofom, kakor ga pogosto najdemo v starejših slovenskih pesmih). — 48. V zemlji tiči in je del rastline. — 50. Veznik. — 51. Član izvoljenega ljudstva. — 52. Ime za 13. oziroma 15. dan meseca v starorimskem koledarju. — 53. Sresko mesto na severozahodni strani Fruške gore. — 54. Čistilno sredstvo. — 55. Neposredni naslednik sv. Petra na papeškem prestolu. Njegovo ime lahko poiščete v uvodnem članku letošnje avgustove številke »Naše moči«. — 56. Tako pojejo vrane. — 57. Reka v zahodni Sibiriji. Izliva se v Severno Ledeno morje. — 58. Trgovski popust. — 60. š k. — 62. Središče katoličanstva. — 63. Godbeni instrument (lesen, pihalo). — 65. Domača žival. — 66. Brez njega ni jela. — 68. Podjetje za proizvodnjo plina. — 71. Človek brez vere. — 73. Skrbimo, da ga ohranimo, ker le tako se bomo oteli v srečnejšo prihodnost kot narod. — 74. Fotografski objektiv, sedaj že zastarel. — 77. Oziralni zaimek. — 78. Najmanjši tudi kemično nedeljivi del snovi. — 80. Moško ime. — 81. Pokrajina in mesto na južno-vzhodnem delu Japonske (glavnega otoka). — 83. Prešernova pesem, ki jo je za bariton solo lepo uglasbil Vilhar. — 86. Srbskohrvatska beseda za slovensko gnečo. — 88. Na sredi vsake reči je. — 90. Osební zaimek srednjega spola. — 92. Kraj blizu Slov. Konjice, rojstni kraj lavantinskega škofa † Napotnika.

Navpično: 1. Kratica, ki jo napišemo v začetku pisma ali v začetku naslova namesto kakih drugih določnejših naslovov. — 2. Svetopi-smensko ime za Palestino. — 3. »Svetič po portugalsko. (Pomisli n. pr. na pokrajino v Braziliji, ki je največji producent kave na svetu!) — 4. Najdalje v morje segajoči del celine. — 5. Kratica za znano katoliško borbno organizacijo. — 6. Prislov časa. — 7. Vrsta pesnitve, navadno junaske vsebine. — 8. Kakor 56 vodoravno. — 9. Naslov I. Preglejeve verske igre. — 10. Italijanski določni člen moškega spola. — 12. Slovenski znanstvenik, ki je napisal večje delo o Danteju. (Tudi prislov. Tudi ime lastnika podjetja za asfaltiranje.) — 13. Tuj izraz za prijetno dišeče mazilo, ki ga uporabljajo za mazanje las. — 14. Medmet, ki posnema sikanje. — 16. Strokovnjak za upravljanje vinograda, pri nas navadno zelo slabo plačan in zapostavljen. — 18. Vzklik. — 19. Priprava, s katero kaj proizvajamo ali delamo, in ima značaj stroja. Slovenski izraz: pristroj. — 20. Osební zaimek. — 22. Predstojnik samostanske družine. — 23. Zimska padavina. — 26. Kakor 41 vodoravno. — 27. Izgovori črko r zvočno! — 28. i t. — 29. Košček lesa, ki odpade pri obdelovanju lesa. — 32. Znanja Verdijeva opera. — 34. Mesto v srednji Italiji, znano po posebnem zvoniku svoje stolnice. — 36. Visok vojaški dostojanstvenik pri mornarici. — 37. Smetanova opera. — 39. Prislov, ki pomeni, da je nekaj posevno. — 40. Glagol, ki pove, da nekdo nekaj združuje, da postane edino. — 42. Del obleke. — 43. Pokojni turški državni voditelj. — 46. Albansko pristaniško mesto. Nosi ime po Mussolinijevi najljubši hčerki. (Pozor! Če bi besedo pravilno pisal, bi moral srednji soglasnik pisati dvojno.) — 48. Vzvišen prostor v cerkvi. — 49. Šivalna potrebščina. — 51. Gozdni sadež. — 57. Nadležna žuželka, ki rada nagaja kopalcem in živini. — 59. premožen človek. — 61. Visoka gora na Koroškem. (Znana tudi iz pravljic o čarovnicah.) — 63. Zadnjič enkrat (po srbskohrvatsko). — 64. Cesarstvo v Zadnji Indiji (pod francoskim varštvom). — 66. Mlad človeško bitje. — 67. Južni sad. — 69. Član znanega — nekdanj po bojevitosti slavnega — indijanskega rodu v Sev. Ameriki. — 70. Potepuh, član pariškega podzemlja. — 71. Ime gostilne v Ljubljani na Dunajski cesti. Tudi medmet, če kaj ponujam. — 72. Nasprotje nenravnemu. — 77

Kratka za lastnoročno. — 76. Zanikanje. — 79. Gnojni izpuščaj na koži. — 82. Bivališče zveličanih. — 84. Del zidane stavbe. — 85. Veznik. — 86. Izgovori črko g zvočno! — 87. Nade, upanja. — 88. Medmet, s katerim pokažemo, naj kdo molči. — 89. Igralna karta. — 90. Predlog. — 91. Kakor pod 57 vodoravno. — 92. Kratica za oznako: Tega leta. — 93. Navaden števec.

Pravilne rešitve je poslati do 31. decembra 1941 na naslov: Uredništvo »Naše moč« v Ljubljani. Z rešitvijo je treba poslati tudi natančen svoj naslov, v katerem ne sme manjkati označba poklica in starosti. — Rešitve, ki bodo iztrgane iz časopisa, bodo poslej romale v koš. Križanko je treba vedno prerasati na drug papir. — Deset izžrebanih pravih rešitev bo nagrajenih z lepimi knjigami.

Prof. Etbin Bojc:

Kar more, to mož je storiti dolžan

(Ob 35-letnici smrti S. Gregorčiča)

(Gregorčič)

Pet in trideset let mineva dne 24. novembra letos, odkar je umrl »goriški slavček«, pesnik S. Gregorčič, pokopan pri Sv. Lovrencu na Libušnjem. Kdo med Slovenci ga ne pozna, kdo med nami rad ne prebira njegovih pesmi, kdo jih ne prepeva danes? Kdo od nas ne ceni »nežne cvetke« tega našega goriskega pesnika, našega najboljšega lirika za Prešernom pred moderno? Saj vsakdo čuti, da so Gregorčičeve pesmi res njegova »srčna kri«, iz katere pomlad vedno znova poganja in ki ogreva srce mladini z iskrenim domoljubjem. Njegove pesmi, pa naj izražajo domotožje slovenskega srca, naj si bodo rodoljubne (Nazaj v planinski raj, Soči) ali idilične (Veseli pastir), poučne ali opeva-joče, miselne ali erotične (Sam, Daritev, Oljki, V pepelnici noči, Zaostali ptič, Ujetega ptiča tožba, Izgubljeni cvet, Njega ni), so postale last vsega naroda, ki jih je vzljudil in se ponaša z njimi.

Ne bo torej odveč, če si ob tej priliki pred-očimo nekoliko obraz in duha tega našega najboljšega pesnika sedemdesetih let. Rodil se je 15. oktobra 1844 na Vrsnem pri Kobaridu. Obsoška Tolminska tam pod Krnom je njegov »planinski raj«. Njegova znana pesnitev Kmečki hiši kaže ne le, da se je tudi on rodil pod bomo streho kmečke hišice, kakor toliko njegovih slovstvenih sodelavcev pred in za njim, ampak tudi, da je spoznal ves blagor preproste doma in bil nanj ponosen:

»...a tebi, dom seljakov skromnih,
nesmrten venec rad bi zvil.
...kako ti nam si blagodatni,
kako za nas si znameniti!
...ti naša si najstara knjiga,
pravečen, živ nam spomenik.
Ti šege stare si ohranil,
...le ti naš jezik si obranil,
...iz kmečkih hiš nam hrana dušna,
iz kmečkih hiš omike svit!
...Kjer dom seljaških je trpinov,
rešitve zor se nam žari.
Od tam nam misleci globoki,
od tam klicarji k nebu nam,
od tam nam pesniki-preroki,
za dom borilci vsi od tam...«

Ljudsko šolo je obiskoval kar na Libušnjem, kjer sta mu bila prva učitelja vikar Bevk in Anton Gregorčič, ki sta ga odbrala za gimnazijo. Tu mu je bil najboljši učitelj profesor in nadzornik Iv. Šolar. Svoje prvenke »Iskrice domoljubne« je poslal po maturi (1864) — 13 po številu — v Janežičev »Slovenski Glasnik« v Celovec. Po treh letih bogoslovja je kaplanoval v Kobaridu, kjer je kmalu ustanovil čitalnico in pevski zbor. Od tu je odšel za kaplana v Rihenberg na Vipavsko. Sodeloval je tudi pri Stritarjevem in Ljubljanskem Zvonu ter 1882 izdal v Ljubljani prvi zvezek svojih Poezij — »zlato knjigo«, kakor jih je imenoval urednik Fr. Levec. Nato je izdal še drugi in tretji zvezek svojih pesmi (1888 in 1902). Gmo-

ten uspeh in književna nagrada, ki jo je dobil od države, sta mu omogočila nakup posestva na Gradišču, kjer je živel samotarsko kot kmet do leta 1901., ko je resno obolel. Da bi se razvedril, je potoval po Dalmaciji in Črni gori,

a telesno truden in zagrenjen je zaprosil za upokojitev. Leta 1903. se je preselil v Gorico, kjer je dogotovil pesniški prevod svetopisemske knjige o Jobu.

Kot človek je bil zelo občutljiv, otožne narave, ki mu jo je bolezen še povečala. Vse to se izredno lepo odraža v njegovih pesmih, v katere je zлил vse svoje srčne boli kot školjka v biser. Tako so postale njegove pesmi nesmrtno, nedosežne, topel izliv razbolele pesnikove duše, ki je mnogo bolj kot drugi čutila in trpela ter »med dvomi, zmotami« visela... Mnoge med njimi nosijo žig duhovnika, ki se poučiva kot sveča na žrtveniku za druge:

»Daritev bodi ti življenje celo...
Odločno odpovej se svoji sreči,
Goreče išči drugim jo doseči,
Živeti vrli mož ne sme za se.
Iz bratov sreče njemu sreča klije,
Veseli ljudsko njemu v oku sije
In tuja solza mu meči srce!«

Njegovi so tudi verzi:

»Ni praznik, predragi mi, naše
življenje,
Življenje naj bode ti delaven dan!
Od zore do mraka rosan in potan
ti lajšaj in slajšaj človeško trpljenje!
Ne plaši se znoja, ne straši se boja,
saj moško dejanje krepuje moža,
a pokoj mu zdrave moči pokonča,
dejanje ti ljubi, a boj se pokoja!

Dolžan ni samo, kar veleva mu
stan,

kar more, to mož je storiti
dolžan!

Zakaj: »Gorje mu, ki v nesreči biva sam,
a srečen ni, kdor srečo uživa sam!
Zato: »...Odprsi srce, odpri roke,
otiraj bratovske solze,
sirotam olajšuj gorje!...«

Kako pretresljiv je njegov »Siromak«:

»Kdor kruha ubranega ne je, ni skusil
sirotanja,
kaj je trpljenje, on ne vé, on ne pozna
življenja.

Za vse je svet dovolj bogat in srečni vsi
bi bili,
ko kruh delil bi z bratom brat s prav
srčnimi čutili!«

Kako prepričljiv je nauk Samostana
skega vratarja:

»To bode edino ti prava prostost,
če imaš počutke v oblasti,
to bode najvišja modrost in krepost:
brzdati in vladati strasti!«

Kako globoko je njegovo spoznanje člo-
veškega srca:

»En gorek rek — srce odpre,
en ljub pogled — srce se užge;
en hud pogled — srce mrje,
en trd izrek — srce se stre...«

Kako lepo primerja v razočaranju pri-
jateljstvo s senco:

»Priatelj senci tvoji je enak,
ki zvesto za teboj se vije,
dokler ti sreče sonce sije;
a ko se pripodi oblak,
ko sonce ti zagrne mrak,
se tudi senca tvoja skrije!«

In kdo ne pozna Naše zvezde, ki
ji pesnik kliče:

»...Pridi, zvezda naša, pridí,
jasne v nas upri oči,
naj moj dom te zopet vidi,
zlata zvezda srečnih dni!...«

Koga ne gane njegovo domoljubjea

»O vdova tožna, zapuščena,
ti mati toliko sirot,
s krvjo, solzami napojena,
ki bol poznaš le, nič dobrot...
...Ti krasna si, krasnejše ni,
kar jih obseva zarja dneva;
krepstna si, vsa vredna ti,
da krona venča te kraljeva.
A trnjev le tvoj venec je
in rod, tvoj rod mučencev je...«
(Domovini)

Koga ne prevzame njegova vera:

»Le vstani, borni narod moj,
do danes v prah teptan,
pepelni dan ni dan več tvoj,
tvoj je — vstajenja dan!«
(V pepelnici noči)

Se da hitro pomagati. Natakari gostilničarju
»Gost v zadnji sobi se pritožuje, da je zrezek pre-
majhen.« — Gostilničar: »Dajte zrezek na manjši
krožnik in nesite mu ga nazaj!«

Otroci se res dobrota. Pertot: »Moja žena je
veliko igrala na klavir. Odkar imamo pa otroke,
nima več časa za to.« — Berlot: »Kaj ne, kakšna
dobrota so otroci?«

Moji dragi mladi prijatelji!

Zadnje pismo v tem letu vam pišem. Vsak pameten gospodar napravi ob koncu leta obračun. Natančno pregleda, kako je v preteklem letu gospodaril, koliko je prigospodaril, koliko izgubil. Ob takem obračunu ugotovi napake, ki so mu povzročile škodo, se iz teh napak uči in zboljšuje načrte za novo leto. Tak obračun delam tudi jaz. Pregledujem pisma v tem letu, ki sem vam jih pisal, pa nisem docela zadovoljen. V nekaj primerih jih je tiskarski škrat tako izmaličil, da bi jih jaz sam ne spoznal. Večkrat so ostala pisma brez prave glave in repa, pa ste se gotovo čudili, od kdaj mi je tako močno odpovedalo pero. Lahko vam povem, da mi je moje pero še vedno zvesto pokorno in da tudi uma svitli meč ni prav nič izgubil na svojem blesku. Pač pa je usoda takih pisem večkrat taka, da kar sama izgubijo glavo in rep in temu ne vi ne jaz ne moremo pomagati. Vprašal sem učene ljudi za svet, pa so mi rekli, da so v teh težkih časih tudi otrobi mnogo vredni in da jih ne smem prezirati.

Ko tako delam obračun za preteklo leto, mi v spominu vstaja ogromen kup vaših pisem ter vaših rešitev raznih nagradnih nalog. In ob takem spominu sem vesel, tako vesel, da bi kar zavriskal, če bi se to spodobilo. Tu v mestu spada namreč vriskanje med nedostojne zadeve. Da, da, ta vaša pisma in pisemca! Nekaj jih imam spravljenih, ker so posebno lepa. Ko bom star in mi bo zrastle častitljiva siva brada, bom nataknil na nos debela očala, odprl predal in se zabaval ob vaših pismih. Bog ve, kje boste vi takrat. Eden bo morda že učen profesor, drugi znamenit zdravnik, tretji ugleden posestnik, četrti priden delavec, peti, šesti, sedmi itd. bo morda revež, že ves od življenja strt in pohojen (o, da bi to nikogar ne zadelo!). Potem bo morda kdo tudi tak, ki se ga bodo pošteni ljudje ogibali kot gobavca. Na kriva pota bo morda zašel, s paragrafi bo imel opraviti in po sodnji ga bodo vlačili. Fej, to bi ga našeskal, če bi takega dobil med vami! Vendar upam, da bodo iz vas sami krepki stebri našega naroda, narodov ponos in sreča. Kaj ne, da bo tako? Da, tako mora biti, pravite vsi soglasno. Zato vam pa povem zgodbo. Pazljivo jo prečitajte.

V deželi Rutamari je živel kadi, ki je veljal daleč naokrog za moža pravičnosti in resnicoljublja. Aha, ne veste, kaj pomeni beseda kadi. Tako so namreč rekali staremu Alipaši, ki je bil ljudski glavar in sodnik. Kakor sem že rekel, ta kadi Alipaša je bil prijatelj pravice in resnice ter je strašansko sovražil vsako krivico in laž. — Nekoč pride k njemu sosed Buzda in pravi: »Veleučeni in milostni kadi! Tožbo imam zoper sosedo Selivana. Čuj me in me poslušaj! Povedal ti bom natančno tako, kot sem zvedel od drugih poštenih ljudi. Aalah me varuj, da bi le pol besede pritaknil iz svojega. Torej takole je: Selivan, milostni gospod, veš, da ima oster jezik in mu v tem ni njegova žena

Sula ni kos. Ta Selivan tedaj je prišel snoči v han (t. j. gostišče). Prišel je, da bi popil kavo. Tako je rekel, mislil pa je drugače. Vedel je, da bo tam dobil sosede. In tem sosedom je hotel spet pripovedovati one oguljene zgodbe o tebi, o kadi.« »Kakšne zgodbe?« je grozeče vprašal kadi. »O, ne jezi se, milostni, takoj ti povem, kakor sem slišal. Ta Selivan namreč meni, da je tvoja oblast prestroga in da si krivično sodil o njegovi pravdi zoper Gešo. Potem še misli, da si se dal podkupiti, ko si sodil Erudinu in njegovemu bratu. Potem misli, da te je preslepila lepota Janje in si jo brez kazni pustil na svobodi, čeprav je bila v pohujšanje vsemu svetu. Tako misli ta Selivan in še mnogo drugega misli zoper tebe, milostni in pravični kadi.« — Kadiju se je zgubalo čelo, da je bilo videti kot skorja starega hrasta. Siva brada se mu je grozeče zavijala in redki lasje so vstali na njegovi glavi kot vojščaki, ki morajo braniti čast svojega gospodarja. In je spregovoril kadi: »Buzda, Alah naj udari Selivana in njegovo ženo in njegove otroke in njegovih otrok otroke do poznih rodov z vsemi šibami svoje mogočnosti! Kajti Selivan je pljunil na svetinje, ki jih nosim neomadeževane, pljunil je na mojo pravičnost in resnicoljubnost.« In kadi je poklical biriče ter pustil prignati Selivana. Zasliseval ga je o vseh Buzdinih obtožbah. Pa je dognal, da je Selivan gluhonem, pa da tedaj ni mogel govoriti nič tistega, česar ga Buzda obtožuje. Pa je še dognal po pričah, da bi Buzda rad oženil svojega sina s Selivanovo hčerjo, a tega Selivan ne pusti, ker je Buzdin sin pijanec in capin. In je še dognal, da Selivan ne hodi v han in ne pije kave, temveč se drži le doma in družine. Tedaj je kadi Selivana poljubil na nema ustna, biričem pa ukazal prignati Buzdo. In ni vprašal Buzde, kaj in kako, temveč mu jih je dal naštetih devetinsitrideset z bikovko ter ga nato privezati pred svojo hišo. Vsemu ljudstvu pa je kadi razglasil: »Čuj in poslušaj, ljudstvo moje! Med nami je bival izrodek in ničvrednež Buzda. Blagega Selivana je hotel oblatiti ter je zoper njega nakopičil laži toliko, da se njih smrad nevarno širi po deželi. Ker je Buzda kri naše krvi, je njegovo ravnanje tem hujše. Zato sem ga dal pretepsti in ga izročam tebi, ljudstvo, da mu prizadeneš vse hudo, ki mora priti na glavo lažnivca in ova-duha. Pljuvaj mu v lice, bij ga s trnjevim šibami, poruši mu hišo in razpodi njegov rod, da ne ostane med nami niti senca Buzdinega imena.« In tako se je tudi zgodilo. Od takrat v deželi Rutamari pomeni ime Buzda toliko kot ničvrednež in izrodek.

Ali ste že slišali to zgodbo? Najbrž je niste, vsaj ravno take ne. Pa se take zgodbe iz dneva v dan ponavljajo. Buzde srečavamo zelo pogosto. Še v šoli ste morda katerega našli. Vi jim pravite tudi špeci. Blagor vam, če imate potem v učitelju tudi kadija Alipašo. Taki kadiji so zelo potrebni, verjemite mi.

Aha, pravite, o koncu leta govori in zgodbe pripoveduje, na to pa ne misli, da je sv. Miklavž pred vrati in Jezušček tudi. Ne mislite, da sem na nju pozabil. Le tako težko je danes častitljivega svetca dražiti, naj bi prinesel svojim pridnim otrokom vsega dobrega mnogo. Niso časi za to. Pač pa bo sveti mož nas vseh vesel, če bomo letos mnogo molili, da se po zemljo razlije božični mir in utihne vojni hrup. Ko bodo časi spet mirni, o, takrat se bo sveti Miklavž spomnil, kako pametno in lepo smo se letos obnašali, pa nam bo prinesel vsega dovolj.

Vidim, da križanke radi rešujete, ker sem prejel že lep kup rešitev križanke, ki sem jo zadnjič objavil. Pa vam danes vseeno ne nameravam postreči s križanko. Oni, ki so dovolj brihtni, se lahko itak pozabavajo z veliko križanko. Bolj vesel pa bom tistih, ki mi bodo kot **nagradno nalogo** napisali odgovor na sledeče vprašanje:

Kakšna naj bo »Mlada moč« v letu 1942?

Da se prav razumemo. Rad bi, da bi bila »Mlada moč« taka, kakršno si vi želite. Zato mi v odgovoru na gornje vprašanje svoje želje sporočite. Prav posebno bi rad, da bi v novem letu vi sami v »Mladi moči« sodelovali. Kako, to je vprašanje in na to skušajte odgovoriti ter mi kaj lepega svetovati.

Knjižne nagrade dobijo ta mesec: Peter Voglar iz Novega mesta ter Ljubljančani Jamnik Valentin, Hribar Breda in Podmelnik Francka.

Vam vsem, vašim staršem, bratcem in sestricam, vašim gg. katehetom, učiteljem (seveda tudi učiteljicam) ter vsem, ki so vam dragi, iz srca želi blagoslovljene božične praznike

vaš

brat Ivo.

NE VEMO NE URE

NE DNEVA

V zadnjem času je »KARITAS« med drugim izplačala

cele zavarovalne vsote
ob smrti sledečih članov in članic:

Podobnik Peter, Krško 55;
Rojec Frančiška, Stična 39;
Mihelčič Ivana, Ljubljana, Ulica Soške d. 14;
Martinšek Pavel, Ljubljana, Nunska 10;
Komotar Franc, Ljubljana — Savlje 29;
Zobee Ivan, Ljubljana, Frankopanska 26;
Lampi Marija, Ljubljana, Vošnjakova 10;
Zabjek Cecilija, Ljubljana, Kapiteljska 4;
Ziherl Ivan, Ljubljana, Šišenska 22;
Gabršek Jožefa, Zg. Kašelj 31;
Šerbec Anton, Ljubljana, Gasilska 8;
Götz Marija, Ljubljana, Mencingerjeva 13;
Slavič Ana, Ljubljana, Cesta 29. oktobra 5;
Zupanc Franc, Ljubljana, Za gradom 4.

KARITAS.

Tudi vprašanje. Rafko: »Mamica, kako pa je spoznati, da je kdo malokrven?« — Mama: »Po tem, da je bled!« — Rafko: »Hm, kako se pa potem to pozna pri črncu?«

Navihane. Poljski čuvaj vpraša Pepčka: »Ali veš, čigava je ta krava in ta telček?« — Pepček: »Za kravo ne vem, pač pa za telčka.« — Čuvaj: »In čigav je telček?« — Pepček: »Te krave!«

M. Podbreška:

Iz dnevnika zavarovalnega zastopnika

(Nadaljevanje.)

Pri meni se je oglašil Tone izpod klanca, znana pijandura. Tokrat ni bil pijan in obnašal se je pametno, kakor malokdaj. Zaradi zavarovanja je prišel.

»Res ni prida moja beračija,« mi je razlagal, »streho ima pa vendarle. Hudo bi bilo, če bi nam pogorela in bi morali iti po svetu kot cigani. Revez sem, zato moram tem bolj misliti na to, da si zagotovim dom, če bi me nesreča poiskala.«

»Vsi bi morali tako misliti.«

»Kajne? Pa pravijo, da sem pijanec in da ženo prelepam. Pa ni nič res. Kak frakelj ga res izpijem, toda kljub temu dobro skrbim za domačijo. Povej mi zdaj, ali bi hotel zavarovati?«

»Seveda bi.«

»Potem pa kar napiši ponudbo, ali kaj že. Pa malo me priporoči, da bi mi bilo plačevanje kaj znano. Nazadnje sem vendarle revež.«

»O znižanju ne morem govoriti. Tu je za vse enaka pravica. Zavarujem pa rad.«

»Za koliko bi pa zavaroval? Premalo ne smeš, ker si potem ob nesreči ne morem pomagati.«

»Bom prišel k tebi. Hišo si moram ogledati, potem šele lahko napišem ponudbo.«

»I, kaj si jo boš ogledoval? Saj jo poznaš, že od otroških let jo poznaš. Napiši, pa bo.«

Ne morem, Tone. Vzajemna zahteva, da vse stavbe natančno opišemo. Ona hoče preceniti pravo vrednost, potem šele ponudbo sprejme ali zavrne.«

»Zavrne tudi?«

»Če je slaba stvar previsoko zavarovana, tudi.«

»I, moja bajta pa še ni tako slaba. Pa kaj boš hodil v vas, saj ti jaz lahko povem, kakšna je bajta.«

»Moram si jo ogledati, moram, Tone. Saj večkrat pridem v vas, pa se bom ob priliki oglašil pri tebi.«

»Da so take sitnosti,« je godrnjal.

»Natančno je pač, natančno. Tako mora biti. To je temelj in korenina naše zavarovalnice.«

»No, pa pridi,« je rekel odhajaje. »Boš vsaj videl, da hiša ni prazna. Pujski so v svinjaku in krava v hlevu. To tudi ni brez vrednosti.«

»Seveda ni. Saj bom prišel.« Tončeva govorenje mi ni nič kaj ugajalo, a ne vem prav, zakaj.

Tončeva bajta je dobro zavarovana. Pet in trideset tisoč. Kar preveč se mi zdi. Sicer ima Tone dve kravi in štiri prašiče, a vendar je to mnogo. Bajta je stara, kar na kup že leze. Hlev je kar v prtiličju in svinjak tudi ni dosti vreden. Tone je hotel zavarovati za petdeset tisoč, toda jaz sem se mu uprl. Očital mi je, da držim samo z zavarovalnico, jaz pa sem mu odvrnil, da hočem biti pošten zastopnik. Zavarovalnica bi kmalu propadla, če bi za vsako beračijo morala izplačati petdeset tisočakov. Premišljeno je treba ravnati pri vsem in vse graditi na trdni podlagi. Le tako se bo moglo domače zavarovalstvo razviti do polnosti.

Ha, ha, kaj takega pa še ne! Danes se mi zdi vredno pisati dnevnik, ki sem ga ves mesec zanemarjal.

Nisem mislil, da še danes sleparija tako cvete, ko so vendar oblasti čuječe in hitro primejo sumljive ljudi. Še manj bi pa verjel, da so ljudje tako lahkoverni in sedajo na spretne nastavljene limanice. Naj opišem, kako se je tole dogodilo.

Zjutraj sem bil v vasi. Stopil sem h kmetu, s katerim sva se že dalj časa prerekala zaradi povišanja zavarovanja. Naposled je pristal in me povabil, naj pridem k njemu. Toda ob vstopu v hišo sem bil razočaran.

»Ali si prišel zaradi zavarovanja?« me je precej osorno nagovoril gospodar.

»Seveda, saj ste rekli...«

»Rekel sem, toda iz tega ne bo nič.«

»Zakaj ne? Ali še niste prepričani, kako koristno in pametno bi bilo?«

»Le nič mi ne čekaj! Do danes nisem vedel, kako Vzajemna zavarovance izkorišča.«

Vzajemna, pa izkorišča! Strašna jeza me je popadla. Nekaj prav krepkih sem imel na jeziku, pa jih k sreči nisem mogel ziniti, ker je oni kar dalje govoril:

»Izkorišča, ti rečem. Danes so mi poslali nekakega škrica, ki je hotel videti polico. Vse je natančno pregledal, za vse se je zanimal. Vprašal sem ga, zakaj on to pregleduje, ko vendar lahko vse opravi z domačim zastopnikom. Pa mi je pokazal tiskan papir, pravi, da na njem stoji, da ima on pravico vse pregledati, če ni kje kaka pomota ali goljufija vmes. Računal mi je pa vražji škric petdesetak in niti beliča ni odnehal. Celo z advokatom mi je grozil, ko mu nisem hotel plačati. Ali naj se z advokatom bodem za en petdesetak in si tako naprtim še večje stroške? Plačal sem mu, da je šel. Z zavarovalnico sva pa zdaj že zmenjena.«

Ze med njegovim pripovedovanjem me je lomil smeh, ker sem precej spoznal, za kaj gre.

»Oče, ali je šel po vseh hišah?«

»Menda po vseh. Od mene je šel k sosedu.«

»Zbogom, oče!« sem mu zaklical in kar tekem sem iz hiše, da najdem za sleparjem sled. Vpraševal sem še tu in tam in povsod so mi ljudje govorili podobno: slepar je pregledoval police in izvil od ljudi večje ali manjše vsote denarja. Neki ženski je celo naložil tri kovače kazni zato, ker sploh ni bila zavarovana. Vsi vaščani so se jezili nanj, postrani pa je njihova jeza zadevala tudi nedolžno zavarovalnico in mene.

Poizvedoval sem, kam se je slepar obrnil. Izvedel sem, da je začel s svojim »delom« v moji domači vasi, na Rebri. Tisti hip mi je šinila v glavo pametna misel, kako bi mu jo najbolje zagodel. Kar roki sem si mel od veselja nad tem domislekom. V vasi sem dobil dva fanta, cerkvena pevec, ki sta bila seveda takoj pripravljena, pomagati pri lovu na sleparja. Prvega sem poslal na orožniško postajo z naročilom, naj takoj prideta dva orožnika v mežnarijo. Drugi je pa imel nalogo, naj kakor slučajno pride v tisto hišo, kjer se je mudil »pooblaščenec Vzajemne«. Tam naj omeni tudi mene, češ da godrnjam, ker se mi zdi, da me je zastopnik ukanil in da sem se že hotel zaradi tega peljati v Ljubljano. Gotovo bom zelo hvaležen gospodu, če mi prihrani pot v mesto in ne bom skoparil s plačilom. (Nadaljevanje sledi.)

Grozilna pisma je prejemal. Gospod Frakelj: »Gospod komisar, prišel sem prijaviti, da že nekaj časa sem dobivam grozilna pisma.« — Policijski komisar: »Tako? Pa sumite, kdo bi jih mogel pisati?« — Frakelj: »Nič ne sumim, temveč natančno vem: Nihče drugi jih ne piše kot moj krojač...«

Iz vojaških doživljajev. Narednik Jovan je bil velik šaljivec. Nekoč pride pred stroj in vpraša vojake: »Kdor izmed vas zna igrati gosli, in sicer po notah, naj stopi naprej!« — Nekaj časa je bilo vse tiho, nato pa izstopi četvorka in javi: »Mi znamo, gospod narednik!« — Jovan: »Lepo, lepo. Hajdite, trkom trk v kuhinjo krompir lupiti!«

S feminističnega zborovanja. Na zborovanju za ženske pravice navdušeno vpraša govornica: »Vprašam samo, kje bi pa bili naši moški, ako ne bi bilo nas žensk?« — Nekje zadaj se oglasi moški, ki se je pritisnil v dvorano: »V rajlu!«

Res ne gre drugače. K mesarskemu mojstru Muzniku stopi učitelj Solar: »Gospod mojster, prosim vas, dajte mi roko svoje hčerke!« — Muznik: »Veste kaj, mladi gospod, pri meni lahko dobite telečje noge, svinjski hrbet, prešičjo glavo, a hčerko morate vzeti celo ali nič.«

Sodba o tačči. Prvi: »Slišal sem, da vam je tačča nevarno obolela.« — Drugi: »Bolna ni več, pač pa še vedno nevarna.«

Upravičeno vprašanje. Fant: »Veš, Rezika, ko se bova poročila, ti izpolnim vsako najmanjšo željo.« — Rezika: »A kdo mi bo izpolnil moje velike želje?«

Nazorna razlaga. Učitelj: »Tonček, razloži mi, kaj je to hinavščina!« — Tonček: »Hinavščina je, če na primer pride kdo s smehom na obrazu v šolo.«

Resniceljubna služkinja. Neki gospod pozvoni. Služkinjo, ki pride odpret, vpraša: »Ali je gospod doma?« — Služkinja: »Da, doma je, a ne za dolgo. Jutri ga namreč pokopljejo.«

Pred sodiščem. Sodnik (trgovcu, ki je prišel v konkurz): »Kdaj se je začelo vaše propadanje?« — Trgovec: »Moje propadanje? Najbrž ste hoteli reči: Propadanje mojih upnikov.«

VESELI DOGODKI

V zadnjem času je KARITAS izplačala po 38 lir naslednjim novorojenčkom:

Križaj Jakob, Rovle nad Logatecem;
Perko Ana, Žužemberk;
Herbst Dušan, Ljubljana;
Sterle Cecilija, Staje pri Igu;
Mlakar Ladislav, Ljubljana;
Godeša Jelka, Zerovnica;
Tršan Nadja, Ljubljana;
Prime Frane, Selo pri Stični;
Zrimšek Slavko, Martinjak.

Po posebnih dodatnih zavarovalnih pogojih za zavarovanje KARITAS sta poleg tega tudi oče in mati novorojenega otroka oproščena enomesečnega prispevka. Te ugodnosti so deležni samo že nad eno leto zavarovani starši in njihovi otroci.

KARITAS.

P. n.

Vzajemni zavarovalnici, odd. »Karitas«
Ljubljana

Podpisana Kincl Avgust in Angela iz Rečic pri Semiču se najiskrenejše zahvaljujeva gornjemu naslovu za izplačilo v znesku 38 lir ob rojstvu najine hčerke Milene in za oprostitev enomesečnega prispevka v znesku 19 lir. To prekoriščno domačo ustanovo vsakemu najtopleje priporočava.

Rečice, 4. oktobra 1941.

Kincl Avgust in Angela s. r.

Med ženskami. Prva (ob izhodu iz kina): »Glej, tistile gospod tam v sivi suknji me je ves čas predstave tako napeto opazoval, da mi je bilo naravnost nerodno. Nikakor se nisem mogla izogniti njegovim pogledom...« — Druga: »Nisem ga opazila. Kje pa je sedel?« — Prva: »V tretji vrsti za nama.«

Ilustracije in klišei dajo reklami šele pravo lice. Za reklamo v visokih nakladah uvažujte samo offsetni tisk, ki danes izmed vseh najcenejši.

Kameno tisk
Knjigotisk - Bakrotisk - Klišarna
Litografija
Fotolitografski oddelki, kjer je atelje za barvno fotografijo v naravnih barvah

LJUDSKA TISKARNA
Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6

MEŠETARJI

Povest iz notranjskih hribov. Spisal Ivan Campa.
(Nadaljevanje.)

Od tistega dne je mislila stara Volčjanovka samo še eno, kako bi prej ko prej lahko obiskala hčer in ji povedala, kako je srečna, ker je izvedela tako novico. Sploh se je počutila kakor v devetih nebesih. Nič več se ji ni zdelo, da je bilo vse njeno dosedanje življenje ena sama borba za vsakdanji kruhek, ki je včasih tako skopo odmerjen. Vse bolj jo je sedaj navdajala ponosna zavest, da je mati dekleta, ki je tako brhko in pridno, da so oči gruntarskega sina obvisle na njej. Volčjanovka si še malo ni mislila, da je tako lepo imeti v hiši nevesto.

Stavit bi šla, da njen stari še sluti ne, kakšna sreča čaka hčer. Če bi vedel, ne bi hodil še vedno mrk in nem po hiši in rentalil nad vsakim, ki ga naleti. Bog ve, kaj se njemu brodi po glavi. Kakor ga je dobro poznala, si vendar ni mogla misliti, da bi resno nameraval tisto, kar ji je potreboval zadnjič, ko ga je imel malo pod kapo in se je prvič po dolgih letih spet nekam zaupno pogovarjal z njo.

Tako ji je povedal: »Veš, stara, še sanjalo se mi ni, da je že tako velik Kožuharjev fant. To ti je zrno! Kot nalašč bi bil za našo Marjetko! Se mi zdi, da bi si vseh pet prstov obliznila za tako žlahto, kajne? Kdo ne ve, tudi jaz bi si jih! In če bo šlo vse po sreči, si jih tudi bom. Kar jaz naredim, vse prav naredim. Pa če mi tako ne pade prav, mi pa drugače. Bo, bo! Že od nekdaj sem rekel, da je vsaj polovica Kožuharjevega bogastva pridobljena z mojimi žulji. Pa sem si rekel: 'Fant, nazaj moraš dobiti vse to, pa naj stane, kar hoče!' Viš, in z Marjetko bom dobil. Si mi branila, da naj hčere ne dajem v tako hišo. Zdaj veš, zakaj sem bil tako silen. Tako sem računal: Marjetka je dekle, da je kaj, Kožuhar pa tudi ni še eden tistih, ki bi mu ne bilo več za ženske mar. 'Prav gotovo mu bo dekle padlo v oči in ga bo pičilo, da se bo ponovno oženil.' No, pa kakor je videti, iz te moke le ne bi bilo kruha, ker starem res ni več za žentev. Nemara vidi, da ima že prevelike otroke. Tega pa res nisem vedel. Je zame pa še bolj prav. Presneto, zadnjič je mladi Kožuhar prišel v kuhinjo, ko sva z Marjetko tam sedela, pa jo je kar požiral z očmi. Prav gotovo se bosta zvadila in vse se mi tako zdi, stara, da bova šla ob letu še v loško dolino na hčerino poroko!«

»Daj, daj, vsaj molči, šema stara! Pijan si, pa ne veš, da neumnosti govoriš!« ga je zavrnila tedaj. Tako je hitel pripovedovati, da mu kar ni mogla prej seči v besedo.

»No, no, prav, pa naj bom pijan! Saj pri nas je zmeraj tako; kadar kakšno pametno povem, tedaj sem pa pijan. Nikdar mi nič ne priznate. Še tačas, ko bo res, mi ne boste verjeli, da je to moja zasluga!« je bil užaljen.

»Lepo te prosim, zaspaj in ne klobasaj neumnosti!« ga je spet zavrnila in mu pokazala v postelji hrbet. Ni ga mogla prenašati tudi zato, ker mu je tako smrdelo iz ust po vinu. Več se mu ni upala oporekati, zakaj že za te besede se je bala, da bo vzrožil. Vendar ni utegnil, ker ga je kmalu nato zmanjkalo in je potem vso noč smrčal, kakor da bi stare deske žagal.

Njej je pa le ukradel počitek tisto noč. Vse do jutra je čula in s solznimi očmi mislila na hčer, ki je prav gotovo v veliki nevarnosti. Res da ni dosti dala na moževe besede, a dovolj je bilo, da ji je povedal, kako je Marjetko gledal Kožuharjev sin. Če drugega ne, to mu je verjela in neka zla slutnja jo je navdala. Prepričana je bila, da se to ne bo dobro izteklo. Vsak dan je potem mislila na Marjetko in ene vesele ure ni imela več.

V takem razpoloženju je živela vse do zadnje nedelje, ko jo je Korenovka povabila k sebi na dom in ji zaupala Francetovo in Marjetkino skrivnost. Tako ji je bilo, ko je šla potem proti domu, kakor bi ji nekdo odvalil s prsi težko moro, ki jo je dušila. Vriskala bi bila in pela, samo da bi dala duška svojemu veselju.

Kako je bila na tistem hvaležna Korenovemu Francetu! Niti Marjetki sami ni mogel narediti večjega veselja, kakor ga je naredil nevede Volčjanovki. Tak pošten fant, ki ne popiva in ne kadi, pa tudi sicer ne zapravlja, je res vreden največje

ljubezni. Tako je miren, da se še nikdar ni nič čulo o njem. Samo dela kakor mravlja in za dom skrbi.

O, če bi bila Volčjanovka že zadnjič, ko ji je stari v pijanosti solil neumnosti, vedela za to stvar, to bi mu bila že drugače povedala, kakor mu je. Zdaj se ji je zdelo, da se ga ne bi prav nič bala, saj ji je bilo, kakor da ima v Francetu nevidnega zaščitnika, ki jo bo varoval povsod in pred vsakim kakor svojo lastno mater. Res, da ga je komaj poznala, a srce ji je dopovedovalo, da se ne vara v njem.

Kakšna razlika je to med njim in tistim Kožuharjevim sinom, ki ga še pozna ne, a ve, da ne more biti prida, zakaj že pogovor pravi, da jabolko ne pade daleč od drevesa. Če oče ni koristen, tudi sin nemara ni boljši. In kaj vse tisto bogastvo, ki je po krivici pridobileno! Trden grunt, ki so ga spravile skupaj delavne roke, ta nekaj zaleže.

Take in podobne misli so obletale Volčjanovko in ji krajšale težke dni. Če se je prej tako bala za hčer, si je zdaj mislila, da ni vzroka za bojazen. Marjetka je bila že sama toliko pametna, da si je izbrala ženina, kakor se spodobi. Tudi zdaj bo znala biti previdna in se bo ogibala vseh nevarnosti, ki ji prete. In Francetova ljubezen bdi nad njo in ji daje moči za vse tisto, kar sama ne bi zmogla.

Na prvo adventno nedeljo je bilo, ko je Volčjanovka po prvi maši povedala, da naj danes kuhajo kakor vedo in znajo; ona da gre v Lož, gledat kaj dela Marjetka. Že dolgo prej je pripovedovala, da pojde, zato niso bili domači preveč presenečeni, ko so izvedeli, da bodo sami. Volčjan se je še šalil, če gre nemara že na ogledi. Da naj lepo pozdravi Marjetko in Kožuharjeva dva, ji je naročil, pa da naj ob času pride, ker se zgodaj noči.

In Volčjanovka je šla. Po polju je bilo blata toliko, da je skoraj do gležnjev brodila. Čudno je bilo to vreme. Po navadi je bil ob tem času že sneg, letos pa je kar naprej in naprej pomalem rosilo izpod neba. Megle okrog Zupančeka in Bloščka se kar niso hotele dvigniti. Ni kazalo, da bi še zamedlo. Vendar je bila Volčjanovka toliko pametna, da je vzela veliko ruto in starinski dežnik, če bi jo spotoma kaj doletelo.

Ker je bila kratkovidna, ni dobro razločevala poti in večkrat se ji je zgodilo, da je stopila v mlako namesto na grudo. Kar oddahnila si je, ko je končno prišla na cesto. V prvi travi si je osnažila čevlje, ki so bili že v čez blatni, in potem urno nadaljevala pot. Več se ji ni zdelo, da bi se še dalje mučila po bližnjicah, zato je drobenčila proti vrhu kar po cesti.

Ko je prišla na Polico, jo je obgovorila Štenčeva Katra, ki je bila nekako njenih let in jo je poznala, ker je včasih zahajala na Bloke k maši. Kam gre, jo je vprašala.

»Doli v Lož grem k hčeri pogledat, kako se ima,« je odgovorila Volčjanovka. »K Marjetki, veš, ki pri Kožuharju služi,« je še pojasnila in kar nekam žarela je od ponosa, ko je izgovorila njeno ime.

»Al — Saj pravijo, da se kar dobro počuti!« je povedala ona.

»Nič ne vem, ne dá že dolgo nobenega glasu od sebe.«

»Kaj, hočeš, se ji že ne zdi vredno. Viš, taki so ti otroci: ga spraviš pokonci, kadar je pa sam že tolik, da bi ti lahko kaj pomagal, ti pa hrbet obrne.«

»Večina je res takih, a naša Marjetka ne,« je bila Volčjanovka skoraj užaljena v svoji materinski ljubezni. »Morda ima preveč dela, pa zato ne piše. Da bi kaj pričakovala od nje, pa tudi nisem upravičena. Saj bo sama potrebovala denar. Pa še kmalu.«

»Pa ne da bi jo mislili močiti?« je postala ona druga radovedna.

»Kaj se ve, tudi to lahko še pride.«

»Saj smo res nekaj slišali. S Kožuharjevim sinom da sta si prav na roke.« (Dalje sledi.)

Iz sporeda živinorejske razstave: Ob 10 dogon živine. — Ob 10.30 prihod ocenjevalne komisije. — Ob 12 skupno kosilo.

Nazoren odgovor. Milko: »Očka, kakšna je razlika med strojno in navadno puško?« — Očka: »Približno taka kot med mamo in menoj, kadar se pogovarjava.«

Velika resnica. Pogovarjata se konj in osel. Konj: »Z nami je pri kraju! Glej, povsod stopa na naše mesto motor.« — Osel: »E, tovariš, z nami osli je čisto drugače. Zdi se, da nas sploh ni mogoče zamenjati in da nas bo zaradi tega vedno dovolj na svetlu.«

Po ovinku povedano: Rado: »Samo rogov ti še manjkajo, pa bi bil popoln osel!« — Lado: »Osel vendar nima rogov!« — Rado: »No, vidiš, potem ti kar nič ne manjka...«

Obrtniki! Oglas v »Naši moči« ima gotovo uspeh!

Huda groznja. Metka je bila poredna in mamica jo je za kazen zaprla v kurnik. Metka se je nekaj časa cemerila, potem skušala odpreti kurnik, končno pa zaklicala: »Da veš, mamica, jajca ti pa vseeno ne bom znesla.«

Zanimivo čtivo. Mlad pisatelj čita svojemu prijatelju svoje najnovejše delo. Hipoma prekine čitanje in pravi: »Pa saj ti me sploh ne poslušaj!« — Prijatelj: »Kako da ne, seveda te poslušam!« — Pisatelj: »Če pa venomer zdehaš!« — Prijatelj: »To je pač najboljši dokaz, da te res poslušam.«

Po operaciji. Prvi zdravnik: »V kakšnem stanju pa je sedaj operiranec?« — Drugi zdravnik: »Precej težko je. Kljub temu, da smo mu uspešno odrezali obe nogi, stoji z eno nogo še vedno v grobu.«

Posebna nagrada. Slavni flamski slikar Rubens je v svojih mlajših letih naslikal neki baronici njeno psico. Slika je baronici nad vse ugajala, pa je rekla: »Vi ste res mojster. Kadar bo imela psica mlade, vam bom enega poklonila kot posebno nagrado. Sedaj pa želim moj mož, da naslikate še mene.« — Rubens: »Prav rad, milostljiva. Seveda brez — posebne nagrade.«

Trgovci! Oglašujte v »Naši moči«

Vendar zadosten vzrok. Ravnatelj: »Prosili ste me za dva dneva dopusta zaradi poroda, a čemu ste potem izostali štiri dni?« — Uradnik: »Dobili smo dvojčke.«

Dober otrok. Mati: »Mlinarjevi otroci so tako hudobni in izprijeni, da se mi ne smeš nikdar več z njimi igrati!« — Tinček (po kratkem premisleku): »A pretepsti jih smem še katerikrat, ne, mati?«

Zvezdo je vprašal. Milko je bil pri večerji poreden. Oče ga zapodi pred hišna vrata. Ko se tam cmeri, opazi, kako se je utrnula zvezda. Pa vpraša Milko: »Ej, ti zvezda, si tudi nagajala, pa so te spodili iz nebes?«

Ob pozni uri. Natak (gostu, ki ga je imel že precej pod kapo): »Gospod, zunaj vas čaka neka dama.« — Gost: »Ali je lepa in sama?« — Natak: »Ne vem. Samo to sem videl, da ima v roki kuhavnico.«

Mati: »Ali hočeš kosček torte?« — Sinček: »Ne, mama!« — Mati: »Kaj bi pa potem rad?« — Sinček: »Cel kos!«

Dve Velikonjevi knjigi

Kot oster opazovalec otroškega življenja se nam je pisatelj Narte Velikonja predstavil z zbirko pod naslovom »Otroci«. Tudi v svojih dveh najnovejših knjigah »Pod drobnogledom« in »Zbiralna leča« nas vodi v svet mladostnika, a tokrat po drugačnih potih. Velikonja je namreč v teh dveh knjigah prijeten šalivec, kakršnega smo Slovenci izgubili z Milčinskimi. — Knjigi prav toplo priporočamo, saj sta dokaz slovenske podjetnosti in tvornosti v težkih časih.